TRANSPARENCY INTERNATIONAL
BOSNA I HERCEGOVINA

NEWSLETTER #01

01. JANUAR / 31. MART 2015

Prema Indeksu percepcije korupcije Bosna i Hercegovina je u prošloj godini stagnirala za čak osam mjesta zauzimajući 80. mjesto, te je tako zabilježila najlošiji rezultat u regionu. Transparency International Bosne i Hercegovine nastavio je sa povećanim intenzitetom sprovoditi svoje aktivnosti u prva tri mjeseca 2015. godine sa ciljem unapređenja antikorupcionih politika ukazujući na svakodnevne štetne posljedice koje izaziva korupcija. Organizovani su sljedeći događaji:

• Trećeg februara svečano je potpisan **„Memorandum o saradnji“** između Transparency Internationala BiH, Saveza gradova i opština Republike Srpske (SOGRS) i Saveza gradova i općina Federacije BiH (SOGFBiH) u okviru projekta **„Jačanje integriteta u lokalnim samoupravama“** koji za cilj ima unapređenje transparentnosti i odgovornosti u radu lokalnih samoupravnih jedinica, te poboljšanje vladavine prava kroz izgradnju kapaciteta lokalane samouprave za suzbijanje korupcije. Sa 20 odabranih opština/općina radiće se niz obuka radi izrade, uspostavljanja i provođenja antikorupcijskih planova/planova integriteta, a Lejla Ibranović, v.d. izvršnog direktora TI BiH, ovim povodom je istakla:

• 19. februara organizovan je okrugli sto na temu **„Procedure, pravila i kriterijumi zapošljavanja“** u javnom sektoru na kojem se učestvovali predstavnici agencija za državnu upravu i ostalih relevantnih institucija, kao i civilnog društva i medija. Prezentovani su rezultati istraživanja u procesu zapošljavanja u javnim ustanovama, preduzećima i drugim organizacijama koje obavljaju djelatnosti od opšteg interesa, a diskutovalo se i o manjkavostima važećeg pravnog okvira u ovoj oblasti. Jedan od glavnih zaključaka održane diskusije jeste da posebno brine činjenica da važeći zakoni koji regulišu proces zapošljavanja u javne ustanove, preduzeća i druge organizacije koje obavljaju djelatnosti od opšteg interesa na entitetskim nivoima ne prepoznaju **institut javnog oglasa.**

• 27. februara organizovan je još jedan okrugli sto, ovoga puta pod nazivom **„Spremnost institucija Bosne i Hercegovine na otvorenost javnih podataka“**[1]. Predstavnici nevladinih organizacija, novinari i istraživači mogli su iznijeti svoja iskustva i izazove pri prikupljanju podataka od strane javnih institucija kako bi se utvrdilo trenutno stanje kada je u pitanju otvorenost vlasti.

• 13. marta TI BiH je u saradnji sa Centrom za istraživačko novinarstvo (CIN) organizovao konferenciju na kojoj su prezentovani nalazi monitoringa reforme javne uprave u oblastima **upravljanje ljudskim resursima** i **transparentnost, integritet i odgovornost.**[2]

Nalazi samog monitoringa su zabrinjavajući, pa je tako utvrđeno da javne institucije nemaju praksu izdvajanja i objavljivanja budžetskih podataka i podataka o izvršenjima budžetima na svojim web stranicama, dok od 20 monitorisanih institucija samo su dvije usvojile Plan integriteta. Kada je u pitanju upravljanje ljudskim resursima, uočeno je da je planiranje potreba za ljudskim resusrsima na kvantitativnoj osnovi, dok se o profilu potrebnih ljudi vrlo malo vodi računa.

„Ovaj projekat predstavlja nastavak napora TI BiH usmjerenih ka unapređenju transparentnosti, odgovornosti i integriteta na lokalnom nivou. Smatramo da će ovo institucionaliziranje saradnje TI BiH sa Savezom gradova i opština RS i Savezom gradova i općina FBiH dodatno ojačati napore u ovom pravcu.“

• 30. marta organizovana je regionalna konferencija **„Finansiranje izbornih kampanja – zakon i praksa“** na kojoj su prezentovani izvještaji o izbornoj kampanji za Opšte Izbore 2014. godine. Razgovaralo se i o preporukama što se odnose na promjenu zakonskog okvira kako bi se omogućila veća transparentnost izbornih kampanja, ali i spriječile zloupotrebe javnih resursa u svrhu predizborne promocije. Prema analizi TI BiH deset najvećih političkih stranaka su na zakup medijskog prostora u predizbornoj kampanji potrošili 3.594.162,39 KM. Zanimljivo je da su stranke u finansijskim izvještajima pod stavkom *“troškovi štampanja predizbornih oglasa, proglasa, saopštenja i sl. u javnim glasilima”* ukupno prijavile 2.706.527,2 KM što je za 887.634,8 KM manje u odnosu na procijenjeni iznos po analizi TI BiH u dijelu koji se odnosi na oglašavanje u medijima.

Transparency International BiH je u 2015. godini nastavio i sa zagovaračkim i istraživačkim aktivnostima ukazujući na mnogobrojne štetne pojave i sumnje u zloupotrebe u radu javnih organa:

• Sa radom je nastavio **Centar za pružanje prave pomoći u borbi protiv korupcije**, a petog februara su predstavljeni rezultati rada iz 2014. godine prema kojima se najveći broj prijava građana odnosi na nepravilnosti u procesu zapošljavanja u javnom sektoru. Sud je u jednom predmetu u kojem je Centar postupao zauzeo stajalište da se odluke nadležnih organa po zahtjevima za pristup informacijama smatraju **rješenjima**, uprkos tome što ih Zakon o slobodi pristupa informacijama RS imenuje kao dopise, i što ih javni organi nerijetko pokušavaju predstaviti kao neformalne akte kojima se samo proslijeđuju ili uskraćuju izvjesne informacije. To predstavlja primjer stvaranja pozitivne sudske prakse u oblasti slobodnog pristupa informacijama i izuzetno liberalnog tumačenja važećeg Zakona o slobodi pristupa informacijama za šta se TI BiH kontinuirano zalaže.

• Od trenutka kada je otvorena **afera Bobar banka**, TI BiH insistira na objavljivanju svih relevantnih podataka o radu propale banke i radnjama koje je preduzela Agencija za bankarstvo RS. Praćen je i rad privremenog upravnika Bobar banke, a zahvaljujući istraživačkim naporima utvrđeno je da Agencija za bankarstvo odbija dostaviti Završni izvještaj privremenog upravnika što samo podstiče dodatne sumnje u prikrivanje nezakonitosti većih razmjera.

• Upućeno je pismo Ministarstvu energetike, rudarstva i industrije FBiH sa zahtjevom za uključenje javnosti i civilnog društva u proces praćenja najavljene privatizacije 14 preduzeća u FBiH kako bi se na vrijeme spriječile zloupotrebe koje su u prethodnim slučajevima privatizacije nanijele nepovratnu štetu privredi BiH. Vlada Federacije BiH usvojila je zahtjev TI BiH što predstavlja bitan iskorak u uspostavljanju efikasnog praćenja predstojećih privatizacionih procesa.

• TI BiH je oktrio da su dvije osobe koje su zaposlene u Upravi za indirektno oporezivanje na konkursu u oktobru 2014. godine pod istragama za krivična djela, a jedna od njih je i prethodno osuđena za utaju poreza uslovnom kaznom zatvora i protiv nje se vodi novi postupak za organizovani kriminal. U konkretnom predmetu utvrđeno je i kako postoji neuvezanost sistema u smislu podataka o vođenju krivičnih postupaka i presuda sa teritorije cijele BiH, na šta je potom ukazano javnosti, ali i nadležnim organima.

• Okružni sud u Banjaluci presudio je u korist Transparency Internationala BiH u predmetu protiv Ministarstva trgovine i turizma RS zbog nedostavljanja ugovora o privatizaciji Boske nalažući Ministarstvu ponovno rješavanje. Objašnjenje koje se pojavilo u javnosti da je ugovor navodno nestao pokušaj je izbjegavanja postupanja po nalogu suda i samo još više podstiče sumnje da je posrijedi sistemsko prikrivanje nepravilnosti.

• Nadležne institucije su pozvane da na osnovu Ugovora o izručenju između Srbije i BiH zatraže izručenje pravnosnažno osuđenog kriminalca Mileta Radišića koji odlaskom iz države izbjegava izdržavanje kazne koja je već trebala početi. TI BiH je inisistirao na ovom pitanju jer u slučaju neizručenja pokazaće se da osobe bliske vlasti mogu izbjeći kaznu zatvora, te da se mogu poigravati sa pravosudnim institucijama.

1 Okrugli sto je organizovan u okviru projekta *Procjena spremnosti institucija na otvorenost javnih podataka,* koji finansijski podržava Ministarstvo vanjskih i Komonvelt poslova Velike Britanije, i za cilj ima procjenu trenutnog stanja kada je u pitanju otvorenost vlasti, te kreiranje akcionog plana koji će sadržavati preporuke u cilju unapređenja otvorenosti javnih podataka u BiH.

2 Konferencija je organizovana kao dio dugogodišnjeng projekta Monitoring reforme javne uprave (PARM) koji TI BiH sprovodi zajednom sa Centrom za Istraživačko novinarstvo. Projekat je podržan od strane Švedske međunarodne razvojne agencije i Vlade Danke, a opšti cilj je doprinijeti boljoj provedbi Strategije reforme javne uprave i većem učešću organizacija civilnog društva u reformskim procesima.